

ЗМІСТ

МОВА І МОВЛЕННЯ

Мова — жива скарбниця історії народу	5
Розвиток мови. Застарілі й нові слова	6
Культура мовлення та спілкування	9

ТЕКСТ

Тема, основна думка і заголовок тексту	11
Тема, основна думка в текстах — розповідях, описах і міркуваннях	12
Засоби зв'язку речень у тексті	14
Поділ тексту на частини. План тексту	16
<i>Урок розвитку писемного мовлення</i>	
Складання запитань і відповідей на задану тему	18
Текст-міркування: твердження, докази та висновки	19
Художній і науково-популярний тексти-описи	23
Замітка в газету	24

РЕЧЕННЯ

Речення за метою висловлювання та інтонацією. Повторення вивченого	27
Головні та другорядні члени речення	28
<i>Урок розвитку писемного мовлення</i>	
Складання тексту-опису за змістом малюнка	30
Зв'язок слів у реченні	31
Поширення речень словами та словосполученнями	32
Однорідні члени речення. Головні та другорядні однорідні члени речення	34
Однорідні члени речення. Інтонації перелічування та протиставлення (кома, сполучники)	36
Складання речень з однорідними членами	38

СЛОВО. ЗНАЧЕННЯ СЛОВА

Повторення й узагальнення вивченого про слово	42
<i>Урок розвитку писемного мовлення</i>	
Робота з деформованим текстом: переставляння частин тексту, додавання кінцівки	43
Будова слова. Спільнокореневі слова. Форми слова	44
Частини мови. Узагальнення й повторення вивченого	46

ІМЕННИК

Іменник як частина мови.	
Повторення вивченого	48
Іменники-синоніми, іменники-антоніми, багатозначність іменників	
Рід іменників	51
Змінювання іменників за числами	53
Відмінювання іменників за відмінками.	
Початкова форма іменників	54
<i>Урок розвитку писемного мовлення</i>	
Робота з деформованим текстом (заміна недоречно повторюваних слів)	56
Закінчення іменників жіночого роду на -а, -я в родовому відмінку однини	
Закінчення іменників жіночого роду на -а, -я в орудному відмінку однини	59
Закінчення іменників чоловічого роду в орудному відмінку однини	
Закінчення іменників чоловічого роду на -ар, -яр у родовому й орудному відмінках однини	63
Закінчення іменників чоловічого роду — назв істот у давальному та місцевому відмінках однини	
Відмінювання іменників середнього роду в однині	66
<i>Урок розвитку писемного мовлення</i>	
Вибірковий переказ тексту з елементами опису	67
Зміна приголосних [г], [к], [х] на [з'], [ц'], [с'] перед закінченням -і в іменниках різного роду	
Закінчення іменників жіночого роду з кінцевим приголосним основи	
Чергування кореневих звуків [о], [е] з [і] в іменниках жіночого та чоловічого роду з основою на приголосний	72
Відмінювання іменників у множині	73

ПРИКМЕТНИК

Прикметник як частина мови.	
Роль прикметників у мовленні	77
<i>Урок розвитку писемного мовлення</i>	
Складання письмового висловлювання з елементами міркування за прочитаним твором	79
Прикметники-антоніми, прикметники-синоніми. Уживання прикметників у прямому та переносному значеннях	80
Уживання прикметників у художніх і науково-популярних текстах	81
Змінювання прикметників у сполученні з іменниками за родами й числами	82
Відмінювання прикметників у сполученні з іменниками в однині та множині. Відмінкові закінчення прикметників з основою на твердий приголосний	85
Відмінювання прикметників з основою на м'який приголосний в однині та множині	87
Визначення відмінків прикметників за відмінками іменників	88
<i>Урок розвитку писемного мовлення</i>	
Детальний переказ тексту за колективно складеним планом	91
Уживання знака м'якшення перед закінченням прикметників у родовому, давальному, орудному та місцевому відмінках однини	92
Вимова та написання закінчення <i>-ій</i> у прикметниках жіночого роду в давальному та місцевому відмінках	95
Вимова й написання найуживаніших прикметників на <i>-ський, -цький, -зький</i>	97
Відмінювання прикметників у множині	99
<i>Урок розвитку писемного мовлення</i>	
Складання запрошення	102
Побудова сполучень слів і речень із прикметниками, уведення їх у текст	103
<i>Урок розвитку писемного мовлення</i>	
Детальний переказ тексту за колективно складеним планом	109

ЧИСЛІВНИК

Числівник як частина мови	110
Вимова та правопис найуживаніших у мовленні числівників	112
Відмінкові форми окремих числівників	114
Словесні формули на означення часу протягом доби	116

ЗАЙМЕННИК

Займенник як частина мови. Роль займенників у тексті	118
<i>Урок розвитку писемного мовлення</i>	
Складання тексту-розповіді з елементами міркування про прочитаний текст	121
Особові займенники	121
Відмінювання особових займенників 1-ї та 2-ї особи однини й множини	123
Відмінювання особових займенників 3-ї особи однини й множини	126
Уживання займенників із прийменниками	127
<i>Урок розвитку писемного мовлення</i>	
Складання й записування зв'язаних між собою речень, які описують зміст малюнка	131

ДІЄСЛОВО

Дієслово як частина мови. Повторення вивченого	134
Дієслова-синоніми, дієслова-антоніми. Багатозначні дієслова. Пряме й переносне значення дієслів	136
Побудова речень з однорідними присудками	139
<i>Урок розвитку писемного мовлення</i>	
Складання письмового висловлювання (розповіді) про ситуацію з життя класу	140
Неозначена форма дієслова	142
Часи дієслова. Змінювання дієслів за часами й числами	144
Минулий час. Змінювання дієслів минулого часу за родами (в однині) й числами	146
Теперішній час. Змінювання дієслів теперішнього часу за особами й числами	147

<i>Урок розвитку писемного мовлення</i>	
Детальний переказ тексту (за колективно складеним планом)	149
Майбутній час. Змінювання дієслів майбутнього часу за особами й числами	150
Побудова речень із дієсловами теперішнього й майбутнього часу	153
<i>Урок розвитку писемного мовлення</i>	
Написання тексту-опису за колективно складеним планом з опорою на допоміжні матеріали	157
Дієслова на -ся	162

ПРИСЛІВНИК

Прислівник як частина мови	166
<i>Урок розвитку писемного мовлення</i>	
Удосконалення написаного тексту	168
Зв'язок прислівників із дієсловами	168
Прислівники, близькі й протилежні за значенням	172
Поширення речень прислівниками	173
Побудова речень з однорідними членами, вираженими прислівниками	174
<i>Урок розвитку писемного мовлення</i>	
Привітання до Дня матері	176
Спостереження за роллю прислівників у тексті	177
Вибір прислівників, що відповідають меті й типу висловлювання	178

ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО

Що ми знаємо про текст, речення, слово	180
Що ми знаємо про іменник і прикметник	181
Що ми знаємо про займенник і числівник	182
Що ми знаємо про дієслово та прислівник	184
<i>Урок розвитку писемного мовлення</i>	
Складання письмового висловлювання (розповіді) з елементами опису	185